

stížnost v dotyčných vývodech nevychází proti zásadě §§ů 258, 288 čís. 3 tr. ř. z celého skutkového stavu, jak jest zjištěn v rozsudku, stačí na vyvrácenou jich vytknouti, že spolupachatelství, jež nalézací soud shledal ve vlastní činnosti stěžovatelově, nevyžaduje, by každý spolupachatel spolupůsobil od prvopočátku při celé trestné činnosti a by případná úmluva předcházela započetí činnosti. Stačí, když, poznav dosavadní činnost ostatních účastníků, čelící k dosažení zakázaného cíle, právě za tímto účelem v dohodě s nimi dříve, než ještě byla dovršena celá skutková podstata zločinu, přistoupí k činnosti ostatních účastníků a ji svou spolučinností doplní. Tyto předpoklady jsou v projednávaném případě nepochybně dány, když rozsudek zjišťuje, že stěžovatel, byv do plánu dosavadního konsorcia dodatečně svým bratrem zasvěcen, blanket šeku firmy Č. na napodobeném papíru této firmy, jinými společníky již opatřený, na stroji vyplnil, a když byl jím zhotovený šek dalším společníkem opatřen padělaným podpisem a padělaným razítkem, s ostatními účastníky další postup stran vybrání peněz v záložně domluvil a od spoluobžalovaného V-a z vybraných peněz převzal podíl na sebe a jeho bratra připadající. Že by snad i bez stěžovatele byli si ostatní společníci padělaný šek sami vyplnili, nemění nic na skutečnosti, že se tak nestalo, a že vyplnění šeku právě stěžovatelem na základě společné úmluvy provedl a tím na padělání listiny, nehledě k další spolučinnosti při provedení podvodu vylákáním peněz, spolučinným se stal. Byla proto (nehledě k tomu, že i spoluvina zakládá podle Šu 5. tr. zák. tentýž zločin jako čin přímého pachatele) zjištěná činnost stěžovatelova správně kvalifikována jako spolupachatelství, a bylo z té příčiny stížnost jako ve všech směrech bezdůvodnou zavrhnouti.

Čís. 2181.

Okolnost, které politické strany orgánem jest periodický tiskopis, a která hesla propaguje (zejména i v tiskopisech jí vydávaných) ta která politická strana, jest obzvláště v místě, kde se časopis vydává) skutečností obecně známou. I k takovým skutečnostem jest přihlížeti a v rozhodovacích důvodech je zjistiti, třebaš nebyly uplatňovány, jestliže výsledky hlavního přelíčení k nim poukazují (§Šy 270 čís. 5, 281 čís. 5 tr. ř.).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Pojem »podněcování« (15 čís. 3 zákona) vyžaduje v subjektivním směru toliko pachatelovo vědomí o významu a dosahu jeho slov (že vybízí ať přímo nebo nepřímě jiné osoby k porušení statků zákonem chráněných).

Nepřímým vybízením jest netoliko vzbuzování nálady, náchylné k páchaní činů toho druhu, k jakým podněcovatel poukazuje, nýbrž i utvrzování jiných osob v duševní náladě takového rázu, třebaš tato nálada se v nich utvořila již před podněcováním.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Zm I 523/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku zemského trest-

ního soudu v Praze ze dne 11. května 1925, jimž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin podle §u 15 čís. 3 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudek první stolice, jež napadá zmatečnou stížnost veřejného obžalobce důvodem zmatečnosti podle čís. 5 §u 281 tr. ř., sprostňuje obžalovaného z obžaloby pro nedostatek subjektivní skutkové podstaty. Příslušný konečný závěr, (že obžalovaný, uveřejniv závadné články, nejednal ve zlém úmyslu, podněcovati k zločinu podle §u 1 zákona na ochranu republiky nebo k zločinům vojenským, nýbrž že otiskl závadnou stať z toho důvodu, by své stoupence informoval, jakým způsobem na schůzích mluvití nemají), jest odůvodněn jediným poukazem na obhajobu obžalovaného, již nalézací soud uvěřil, totiž že ho ani nenapadlo, že by článek obsahoval něco závadného a že by mohl býti zabaven, ježto prý podává toliko věrný obraz hlavního přelíčení u krajského soudu v Moravské Ostravě, závadný výrok jest citátem z obžaloby a mimo to byl před tím 13. února 1925 v D. doslovně otištěn, aniž by byl pozastaven. Právem vytýká stížnost, že napadený výrok první stolice jest neúplným, jelikož opomíjí okolnost, že závadný článek byl uveřejněn v časopise strany, jež propaguje hesla totožná se závadným projevem. Nezáleží na tom, že ze záznamů protokolu nevyplývá, že tato skutková okolnost byla předmětem rozboru při hlavním přelíčení. Okolnost, které politické strany orgánem jest ten který periodický tiskopis, a která hesla propaguje (zejména i v tiskopisech jí vydávaných) ta která politická strana, jest obzvláště v místě, kde se časopis vydává, skutečností obecně známou a k takovým skutečnostem, pro něž netřeba důkazů, jest nalézacímu soudu podle zásady materiální pravdy přihlížeti a v rozhodovacích důvodech je zjistiti, třeba že jich žádná procesní strana výslovně neuplatňovala, bylo-li jen výsledky hlavního přelíčení k nim poukázáno, což se v tomto případě stalo tím, že bylo zjištěno, ve kterém časopise byl závadný článek po dvakráte otištěn.

Řádné přihlížení k uvedené skutkové okolnosti mohlo a může vésti k jinému hodnotění obhajoby obžalovaného a tím i k jinému závěru o zlém úmyslu, než k němuž dospěl nalézací soud, to tím spíše, že napadený závěr (následkem právního omylu, stížností arcit' nevytýkaného) vylučuje zlý úmysl pro pouhý závěr, obžalovaným namítaný. Předpokládáť pojem podněcování po stránce subjektivní toliko, že pachatel je si vědom významu a dosahu svých slov, totiž že vybízí ať přímo nebo nepřímou jině osoby k porušení statků zákonem chráněných (srov. rozh. Sb. n. s. č. 1859), tudíž v projednávaném případě k násilné změně platné formy státní a k zločinům vojenským. Nepřímým vybízením jest však netoliko vzbuzování nálady, náchylné k páchaní činů toho druhu, k jakým se podněcovatelem poukazuje, nýbrž i utvrzování jiných osob v duševní náladě takového rázu, třebaž tato nálada se v nich utvořila již před podněcováním (srov. rozh. Sb. n. s. č. 1961). Pro posuzování, zda si byl obžalovaný vědom toho, že budou osoby, k jejichž vědomosti závadný článek se dostane, utvrzovány ve zmíněné náladě, a zda

tento duševní stav pro právní řád nebezpečný bude v nich článkem prohlouben, není bez významu okolnost, zda hesla se závadným článkem totožná jsou propagována stranou, jejíž orgánem je časopis, v němž byl článek uveřejněn. Je-li tomu tak, možno předpokládati, že hesla, jež došla v závadném článku opětného projevu, byla čtenářům článku známa již z jiné, předchozí propagandy strany a zejména z dřívějšího obsahu časopisu, o který jde, a pak stačilo pro záměr obžalovaným namítaný pouhé sdělení, že Ivan O. byl pro projev, uplatnivší hesla, stranou propagovaná, odsouzen. Skutečnost, že se obžalovaný neomezil na takové stručné sdělení, ale otiskl (a to dokonce po dvakráte) projev O-ův obšírně v celém jeho znění, může ve spojení s opomenutou skutečností rovnoběžné tendence časopisu poukazovati k závěru, že tak činil u vědomí významu a dosahu závadného projevu, totiž jeho způsobivosti k utvrzování a prohlubování duševního stavu předchozí propagandou v čtenářích vzbuzené, tedy ve zlém úmyslu §u 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky. Opomenutím obecně známé skutečnosti pro závěr o rozhodné skutkové známce zlého úmyslu závažné v předpokladech tohoto závěru stal se výrok první stolice o skutečnostech rozhodujících neúplným a rozsudek první stolice zmatečným podle čís. 5 §u 281 tr. ř. Bylo proto stížnosti vyhověti a podle §u 288 čís. 1 tr. ř. uznati dále, jak se stalo.

Čís. 2182.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.)

K beztrestnosti ve smyslu §u 4 zákona nestačí, že byly v článku na přetřes přivedeny »též« okolnosti, mající význam veřejný; musí býti hlavním a jediným cílem pachatelovým, kritikou, nevybočující z mezí, vytýčených zvláštnostmi případu, a omezující se, pokud bylo přece třeba dotýkatí se cti jiné osoby, na míru nejnutnější, chrániti především (v první řadě) veřejný zájem.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1925, Zm I 596/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 2. července 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. (§§y 4 a 13 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.) sprostěn z obžaloby pro přečin podle §§ů 488, 491, 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti soukromého obžalobce nelze upříti oprávnění, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti §u 281 čís. 9 b) tr. ř., vytýká rozsudku mylně právní nazírání v otázce trestnost vylučujícího důvodu §u 4 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. Podle tohoto ustanovení přiznává zákon obžalovanému beztrestnost i tehdy, byly-li dokázány aspoň okolnosti, pro které tvrzení zprávy mohlo býti pova-